

Sneeuwvlokken in Teheran

Colofon

Copyright © 2022 voor deze uitgave
Uitgeverij XL, Deventer

ISBN 9789046314371

NUR 302

Gedrukt op papier met FSC-certificaat

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd
en/of openbaar gemaakt op welke wijze dan ook,
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van
Uitgeverij XL, Postbus 583, 7400 AN Deventer

Deze uitgave kwam tot stand in samenwerking met
Uitgeverij Ambo|Anthos, Amsterdam

© 2013 Marjan Kamali

© 2022 Nederlandse vertaling Ambo|Anthos *uitgevers*,
Amsterdam en Iris Bol en Marcel Rouwé

Oorspronkelijke titel *Together Tea*

Oorspronkelijke uitgever Ecco

Alle rechten voorbehouden

Voor meer informatie of bestellen
www.boekenmetgroteletters.nl

Marjan Kamali

Sneeuwvlokken
in Teheran

Vertaald door Iris Bol
en Marcel Rouwé

UITGEVERIJ
XL
DEVENTER

Thee en vragen

Mina sliep nog half toen haar moeder, Darya, belde om te zeggen dat ze het ideale cadeau voor haar vijftiende verjaardag had gevonden. ‘Hij heet meneer Dashti,’ zei Darya bijna buiten adem aan de telefoon. ‘Hij heeft twee universitaire titels, een doctoraat en een master in bedrijfswetenschappen. Hij stamt af van de achterachterneef van Reza Sjah. Hij woont in Atlanta. Volledig gezond. Een prachtig gebit. Zondagmiddag komt hij hier om thee te drinken en vragen te beantwoorden. Toe, Mina, geen streken deze keer. Ik heb alle berekeningen gemaakt. En trek die lavendelkleurige jurk aan met je nieuwe riem.’

Mina hing op en kroop weer onder de dekens. Alweer een potentiële echtgenoot. Alweer een zondag waarop ze in het bijzijn van haar piekfijn geklede ouders naar een vreemde man moest knikken en het iedereen naar de zin moest maken. Ze wilde helemaal niet trouwen. Ze wilde haar studie bedrijfswetenschappen aan de wilgen hangen en naar de bergen verhuizen om daar de hele dag te schilderen. Maar ze moest leren voor haar tentamen Operationeel Beheer.

Mina dwong zichzelf om op te staan en liep naar de keuken. Ze kookte water en zette toen thee zoals Darya het haar had geleerd, ze zette de theepot boven op de open ketel zodat de stoom van het kokende water eronder de bladeren zachtjes zou laten koken. Ze legde een doek over de theepot zodat er geen hitte kon ontsnappen. Half earl grey, half mysterieuze theeblaadjes. De melange van Darya.

De telefoon. Opnieuw.

‘Hallo, Darya.’ De afgelopen jaren had Mina haar moeder consequent bij haar voornaam genoemd, een kleine daad om Darya’s bemoeizucht in toom te houden.

‘Mina, met je *maman*.’

‘Die nieuwe man komt zondag theedrinken, ik weet het. Maar ik ga geen kennis met hem maken.’

‘Doe niet zo raar, Mina. Natuurlijk wel! Nee, ik wilde je er gewoon nog even extra aan herinneren dat de wiskundebijeenkomst vandaag bij mij thuis is. En ik ben verkouden, dus daarom heb ik de hele ochtend rauwe uien gegeten. Volgens je vader is dat het antibioticum van Moeder Natuur. Maar ik ben niet besmettelijk, hoor. Goed, dan zie ik je stipt om kwart over vier...’

Darya’s stem maakte even plaats voor zachte snuffjes. In gedachten zag Mina haar moeder haar neus deppen met de zakdoek waarop citroenen waren

geborduurd, die haar moeder, *mamani*, jaren geleden in Teheran had gemaakt. Darya mompelde dat ze moest ophangen, maar dat Mina toch echt langs moest komen om thee te drinken.

‘Samen thee,’ zei Darya op haar Perzische manier van Engels spreken. ‘Kom langs, Mina, en dan nemen we samen thee.’

Elke zaterdagmiddag kwamen Darya en haar twee vriendinnen, Kavita Das en Yung-Ja Kim, bij elkaar om thee te drinken en om hun wiskundebijeenkomst te houden. Ze woonden alle drie in Queens en waren alle drie verzot op wiskunde. De laatste tijd vond Darya het vooral fijn om getallen in spreadsheets in te voeren, zodat ze tabellen en grafieken kon maken. Als jong meisje in Iran had Darya uitgeblonken in rekenen. Oorspronkelijk had ze lerares wiskunde willen worden, maar in plaats daarvan was ze getrouwd, had ze drie kinderen gekregen en was ze, na de Islamitische Revolutie van 1979, naar Amerika geëmigreerd. Toen de familie in 1982 naar New York was verhuisd, had Mina’s vader, een arts, daar in een pizzeria gewerkt en in de tomatensaus staan roeren. Met zijn buitenlandse artsdiploma mocht hij zijn medische beroep niet uitoefenen. Ruim een jaar lang had hij in de avonduren gestudeerd en zich omringd met medische tijdschriften terwijl hij deeg kneedde en groene paprika’s in stukjes sneed, waar-

na hij het Amerikaanse artsexamen had afgelegd. Uiteindelijk was het hem gelukt om opnieuw arts te worden en hield hij zich bezig met interne geneeskunde op Long Island waar hij maagontstekingen en maagzweren behandelde, galblazen masseerde en ingewanden onderzocht. Hij was tevreden met zijn patiënten, zijn medische bibliotheek en zijn dagelijkse sandwiches belegd met kalkoen, tomaat en maischips. Maar vóór alles wilde hij dat zijn vrouw gelukkig was. Toen hij zag hoe ellendig Darya zich na hun eerste jaren in Amerika had gevoeld, had hij haar aangeraden om haar eigen wiskundegroepje te beginnen.

‘Je moet doen waar je van houdt, Darya,’ had *baba* op een avond tijdens het eten gezegd. ‘Je kunt het niet langer blijven verdringen! Snap je het dan niet? Je zegt dat je dol bent op wiskunde. Je zegt dat het je hartstocht is. Maar waar is die in je leven? Als de berg niet tot Mohammed wil komen, dan moet Mohammed naar de berg gaan. Jij moet je energie op wiskunde richten. Grijp je kans!’

Toen hij die laatste paar woorden had gezegd, was hij opgesprongen uit zijn stoel en had hij zijn vuist triomfantelijk in de lucht gestoken. Mina en haar twee broers, Houman en Kayvon, hadden rustig op hun gevulde aubergine gekauwd. Eind jaren tachtig had *baba* de cassettebandjes van een levensverbe-

teringsgoeroe ontdekt waarna hij geobsedeerd was geraakt door eigenwaarde en zelfvertrouwen. Hij citeerde die goeroe dagelijks.

‘Maar ik heb me in geen jaren met wiskunde beziggehouden.’ Darya had haar vork lusteloos rondgedraaid in de auberginesaus. Sinds haar komst naar Amerika werkte ze in een stomerij waar ze kleding verstellde.

‘Dat doet er niet toe!’ Baba had zijn vuist opnieuw in de lucht gestoken en daarna krachtig in zijn handen geklapt. De gebaren had hij geleerd van de gratis video die bij de cassettebandjes van de homeshoppingzender had gezeten. ‘Het verleden is niet je dictator! Als je ergens in gelooft, kun je het verwezenlijken! Je moet gewoon je innerlijke wil gebruiken om je leven te laten schitteren.’

Darya had hem met betraande ogen aangekeken en als een kind geknikt terwijl ze haar vork had neergelegd. Die avond hadden baba en Darya samen verscheidene plannen bedacht om meer wiskunde in haar leven te brengen. Mina, Houman en Kayvon hadden toegekeken terwijl hun ouders aan de eettafel zaten. Baba had aantekeningen op blaadjes van een memoblok gekrabbeld terwijl Darya de ene na de andere pot thee had gezet, en zo hadden ze samen gebrainstormd. Baba had heen en weer gelopen en af en toe abrupt een reeks stimulerende *jumping*

jacks gedaan. Het liefst deed hij de *scissor jack*.

Mina en haar broers waren zachtjes om hun ouders heen gelopen om boven naar bed te gaan.

De volgende ochtend tijdens het ontbijt had baba met een lepel tegen zijn theeglas getikt. ‘Luister, kinderen! Even goed luisteren. Voortaan ziet de zaterdagmiddag er hier anders uit. Dan gaat jullie moeder zich bezighouden met haar passie. Dan komen haar vriendinnen op bezoek en dan gaan ze samen wiskunde doen. Op zaterdagmiddag zullen ze zich onderdompelen in hun werk. Tijdens die uren zal de eetkamer een wiskundedenktank zijn. Jullie moeten je moeders ruimte en haar groep respecteren. In die tijd rennen jullie niet door het huis, schreeuwen jullie niet tegen elkaar en maken jullie geen ruzie. Jullie zijn van harte welkom om mee te doen aan de workshop, maar alleen als jullie je goed hebben voorbereid en de vraagstukken en de te bewijzen stellingen van die week hebben opgelost. Geen lawaai gedurende die tijd. We moeten allemaal jullie moeder steunen terwijl zij doelgericht actie onderneemt om haar leven te leiden met passie. *Fahmidin?* Begrepen?’

Houman, Mina’s oudste broer, die toentertijd in de bovenbouw van de middelbare school zat, had ‘ja’ gegromd en was vervolgens naar zijn basketbaltraining vertrokken. Kayvon, met zijn vijftien jaar het

middelste kind, had ‘gaaf’ gezegd en Darya een kus op haar voorhoofd gegeven, waarna hij de volumeknop op zijn walkman omhoog had gedraaid. Mina had het gedempte ritme van een nummer van Tears for Fears door het schuimrubber van zijn koptelefoon gehoord.

‘Mina,’ had Darya met een pieperig stemmetje gezegd. ‘Wil jij je aan deze nieuwe regels houden zodat ik... eh, kan gaan leven met...’ Ze keek baba aan. ‘Hoe noemde je het ook alweer, Parviz? Waar moet ik mee gaan leven? Met mijn obsessie?’

‘Met je passie.’ Baba wierp haar een bemoedigende blik toe.

‘O ja, Parviz. Passie,’ herhaalde Darya.

Mina had aandachtig naar de groenbruine ogen van haar moeder gekeken. Darya had er zowaar kwetsbaar uitgezien.

‘Natuurlijk wil ik dat.’ Mina had haar rugzak gepakt en was naar school gegaan. Onder het lopen had ze aan baba’s plechtige toespraak gedacht en aan Darya’s verzoek om de nieuwe regels te gehoorzamen. Ze had gedacht aan de wiskundebijeenkomst, aan het idee om elke zaterdag vriendinnen uit te nodigen en samen vergelijkingen op te lossen, en zoals zo vaak in haar puberteit had ze zich afgevraagd hoe haar ouders zouden zijn geweest als ze niet naar Amerika waren geëmigreerd.